

Kaupunginhallitus
Valtuusto

6.5.2019
13.5.2019

Ylivieskan kaupunki

KONSERNIOHJE

Voimaantulo: 1.7.2019

Sisällys

1.	KONSERNIOHJEEN TARKOITUS JA TAVOITE	3
2.	KONSERNIOHJEEN SITOVUUS	3
3.	KAUPUNGIN TOIMIELINTEN TOIMIVALLANJAKO	3
4.	KONSERNIN TALOUDEN SUUNNITTELU JA OHJAUS	3
5.	TYTÄRYHTEISÖN HALLITUKSEN JÄSEN	4
6.	VELVOLLISUUS HANKKIA KAUPUNGIN KANTA ASIAAN ENNEN PÄÄTÖKSENTEKOA	4
7.	KONSERNIN SISÄISEN TOIMINTA	5
	Taloushallinto ja ICT-palvelut	5
	Hankinnat	5
	Rahoitus	6
	Takaukset	6
	Sijoituksista päättäminen	6
	Henkilöstöpolitiikka	6
	Asiakirjahallinta	6
	Markkinointi	7
8.	TIEDOTTAMINEN	7
9.	KONSERNIVALVONTA, RISKIENHALLINTA JA TIETOJENSAANTIOIKEUS	7
	Konserniraportointi.....	7
	Sisäinen valvonta	8
	Tilintarkastus.....	8
	Tarkastuslautakunta	8
	Luottamushenkilön tietojensaantioikeus.....	8
10.	KAUPUNGIN TYTÄRYHTEISÖJEN HYVÄ HALLINTO- JA JOHTAMISTAPA	8
	Noudatettavat toimintaperiaatteet.....	8
	Yhtiökokous	9
	Hallituksen kokoonpano, nimittäminen ja eroaminen	9
	Hallituksen jäsenten ja toimitusjohtajan kelpoisuus ja esteellisyys	10
	Hallituksen tehtävät ja vastuut	10
	Hallituksen puheenjohtaja ja hänen tehtävänsä	10
	Hallitustyöskentely ja päätöksenteko	11
	Hallituksen jäsenen tiedonsaanti	11
	Toimitusjohtajan asema ja tehtävät sekä toimitusjohtajasopimus	11
	Vaitiolovelvollisuus ja asiakirjajulkisuus	12
	Konsernihallinto	12
	Hallitusten jäsenten palkkiot.....	12
	Toimitusjohtajan ja yhtiön muun johdon palkitseminen.....	13
	Palkkoja ja palkkioita koskevien tietojen ilmoittaminen	13
	Tilintarkastus.....	13
	Vieraanvaraisuus	13

1. KONSERNIOHJEEN TARKOITUS JA TAVOITE

Kaupungin konserniohjeella luodaan puitteet omistajaohjaukselle kaupungin tavoitteiden mukaisesti. Konserniohjeen tavoitteena on yhdenmukaistaa ohjauksen menettelytapoja ja tehostaa kaupunkikonsernin johtamisen edellytyksiä siten, että kaupunkikonsernia ja kaupungin muuta toimintaa voidaan johtaa kokonaisuutena yhtenäisin periaattein ja kaupunkikonsernin kokonaisuus huomioon ottaen.

Tämä ohje kumoaa vanhan konserniohjeen (kaupunginvaltuuston hyväksymä 26.10.2010).

2. KONSERNIOHJEEN SITOVUUS

Kaupunkikonsernissa hyväksytyjä konserniohjeita noudatetaan konserniin kuuluvissa tytäryhteisöissä¹, jollei sitä koskevasta pakottavasta lainsäädännöstä, yhtiöjärjestyksestä, sopimuksesta tai säännöistä muuta johdu. Asunto-osakeyhtiöissä konserniohjetta noudatetaan soveltuvin osin.

Kunnan osakkuusyhteisöissä, kuntayhtymissä ja kunnan jäsenyyssyhteisöissä kaupungin edustajien tulee pyrkiä siihen, että kaupungin konserniohjeen periaatteita noudatetaan.

Konserniohje käsitellään ja hyväksytään kaupungin tytäryhteisöjen hallituksissa. Samalla tytäryhteisö sitoutuu konserniohjeen noudattamiseen kokonaisuudessaan. Asian käsittelystä on toimitettava pöytäkirjaote kaupunginjohtajalle.

Konserniohjeeseen perustuvien yksittäisten ohjeiden ollessa ristiriidassa yhteisöä koskevien säännösten, kuten yhteisö- tai kirjanpitolainsäädännön tai muun pakottavan lainsäädännön kanssa, noudatetaan voimassa olevaa lainsäädäntöä. Yhteisön johdon on ilmoitettava ristiriidasta välittömästi kirjallisesti kaupunginjohtajalle.

Konserniohje ei muuta tytäryhteisön, osakkuusyhteisön tai kaupunkiyhtymän johdon oikeudellista asemaa tai vastuuta.

3. KAUPUNGIN TOIMIELINTEN TOIMIVALLANJAKO

Konsernijohto, konsernijohtoon tehtävät sekä toimivalta on määritelty kaupungin hallintosäännössä.

4. KONSERNIN TALouden SUUNNITTELU JA OHJAUS

Valtuusto asettaa talousarviossa tytäryhteisölle toiminnan ja talouden tavoitteita, jotka on johdettu kaupunkistrategiasta ja siihen liittyvästä omistajapolitiikasta sekä yhteisön liiketoiminnasta. Konsernijohto neuvottelee tytäryhteisön kanssa asetettavista tavoitteista ennen niiden lopullista hyväksymistä. Yhteistyön tuloksena asetetuilla tavoitteilla pyritään varmistamaan, että

¹ Tytäryhteisöksi katsotaan osakeyhtiön, säätiö yms. yhteisö, jossa kunnalla on kirjanpitolain 1 luvun 5 §:ssä tarkoitettu määräysvalta.

tytäryhteisön toiminta on kaupunkikonsernin kokonaisedun mukaista. Tytäryhteisön talousarvion tulee perustua sille asetettujen tavoitteiden täyttämiseen. Konsernijohto pyrkii tukemaan asetettujen tavoitteiden saavuttamista.

Tytäryhteisöjen tulee informoida konsernijohtoa jo talousarvion laadintavaiheessa edellisistä tilikausista merkittävästi poikkeavista toimista, riskeistä tai epävarmuustekijöistä.

5. TYTÄRYHTEISÖN HALLITUKSEN JÄSEN

Kuntalain 47 §:n mukaan kunnan tytäryhteisön hallituksen kokoonpanossa on otettava huomioon yhteisön toimialan edellyttämä riittävä talouden ja liiketoiminnan asiantuntemus, riippumattomuus ja kyky arvioida yhteisön hyvää hallinto- ja johtamistapaa.

Hallinto- ja kuntalain esteellisyyttä koskevat säännökset on otettava edustajia valittaessa huomioon. Tytäryhteisöjen hallitukseen nimetään kaupunkikonsernin ulkopuolisia henkilöitä, mikäli se on kaupunkikonsernin kokonaisedun näkökulmasta perusteltua.

Yhtiökokous valitsee hallituksen jäsenet. Jäsenet valitaan vuodeksi kerrallaan, ellei yhtiöjärjestyksessä toisin määrätä. Yhtiön hallitus on kollektiivisesti vastuussa päätöksistään. Hallituksen jäsenen henkilökohtainen vahingonkorvausvastuu voi syntyä muun muassa vaadittavan huolellisuusvelvoitteen tahalliseksi tai huolimattomaksi rikkomiseksi, rikkomalla osakeyhtiölakia, muita lakeja tai yhtiöjärjystä. Tytäryhtiön tulee vakuuttaa hallituksen jäsenet ja toimitusjohtaja liiketoiminnan laajuuden ja riskien mukaisella vastuuvakuutuksella.

6. VELVOLLISUUS HANKKIA KAUPUNGIN KANTA ASIAAN ENNEN PÄÄTÖKSENTEKOA

Kaupunkikonserniin kuuluvan yhteisön on ennen omaa päätöksentekoaan selvitettävä kaupungin konsernijohtoon ennakkokäsitys asiaan silloin, kun päätettävä asia merkittävästi vaikuttaa yhteisön tai kaupungin toimintaan tai taloudelliseen vastuuseen. Ennakkokäsityksen selvittämisen yhteydessä tulee tarvittaessa huomioida yhteisön omistajien yhdenvertaisuuden periaate ja tytäryhteisön etu.²

Yhteisön hallituksen/ hallituksen puheenjohtajan on hankittava jo asian valmisteluvaiheessa kaupungin/konsernijohtoon kanta seuraaviin toimenpiteisiin:

- tytäryhteisön perustaminen
- yhteisön yhtiöjärjestyksen, sääntöjen, toiminta-ajatuksen, toiminnan tai juridisen rakenteen muuttaminen
- asioihin, jotka olennaisilta osin poikkeavat kaupunkistrategiassa ja talousarviossa tytäryhteisöille asetetuista tavoitteista
- yhteisön toiminnan muuttaminen siten, että yhteisö voi menettää hankintalainsäädäntöön tai oikeuskäytäntöön perustuvan sidosyksikköasemansa suhteessa kaupunkiin.
- toimitusjohtajan valinta ja palkkausjärjestelmä
- pääomarakenteen muuttaminen
- toimintaan nähden merkittävät investoinnit, osake-, kiinteistö- ja yrityskaupat

² Kaupungin ennakkokäsityksen hankkiminen on konsernijohtoon keino ohjata ja valvoa konserniin kuuluvan tytäryhteisön toimintaa ja taloutta. Periaatteessa jokainen tytäryhteisön hallituksen jäsen toimii hallituksessa yksilövastuullisesti ja häntä ohjaa siinä tehtävässä vain yhtiön etu. Käytännössä tytäryhteisön hallitus edustaa kuitenkin samalla konsernin johtoa ja omistajaa yhteisön hallinnossa ja hallituksen toiminta on siten osa omistajaohjausta.

- varsinaiseen toimintaan kuulumattomat tai siihen vain epäsuorasti liittyvät investoinnit ja niiden rahoitus
- toimintaan nähden tärkeän omaisuuden tai oikeuksien (ml. immateriaalioikeudet) hankkiminen, myyminen, vuokraaminen, luovuttaminen tai panttaaminen
- merkittävä lainanotto ja -anto sekä vakuuksien, takausten taikka muiden yhtiötä sitovien merkittävien rahavelvoitteiden antaminen tai niiden ehtojen muuttaminen
- johdannaisinstrumenttien käyttö paitsi, jos se otetaan korkosuojaustarkoituksessa ja vastaa yhtäläisesti lainaa.
- muuhun kuin yhteisön tavanomaiseen toimintaan kuuluvat tai epätavallisin ehdoin tehtävät sopimukset yhteisön ja sen osakkeenomistajan taikka hallituksen jäsenen välillä, kyseisten sopimusten muuttaminen sekä sopimukseen perustuvista oikeuksista luopuminen
- periaatteelliset tai taloudellisesti merkittävät sopimukset ja toiminnan laajakantoiset muutokset,
- merkittävät henkilöpoliittiset ratkaisut
- yhteisössä noudatettavan työehtosopimuksen valinta tai vaihtaminen
- eläkeyhtiön valinta ja vaihtaminen
- yhtiökokoukselle tehtävä voitonjakoehdotus, mikäli se poikkeaa yhteisön noudattamasta tavanomaisesta voitonjakokäytännöstä
- yhteisön omaisuuden luovuttaminen konkurssiin tai selvitystilaan taikka saneerausmenettelyyn hakeutuminen

Tytäryhteisön hallituksen puheenjohtajan velvollisuutena on valvoa, että ennakkokäsitys on haettu ja että se kirjataan pöytäkirjaan siinä kokouksessa, kun ennakkokäsityksen alaisesta asiasta tehdään päätös hallituksen kokouksessa.

Mikäli ennakkokäsitysmenettelyn piiriin kuuluvasta asiasta päättäminen kuuluu yhtiökokoukselle, konsernijohdon määrittämä taho huolehtii siitä, että tarvittaessa pöytäkirjanotteeseen, jolla henkilö valtuutetaan edustamaan kaupunkia yhtiökokouksessa, sisällytetään kaupungin kannanotto ennakkokäsitysmenettelyn alaiseen asiaan.

Lopullinen päätösvalta ja vastuu ennakkokäsitystä edellyttävästä asiasta on aina yhteisön omalla päätöksentekovelvollisuudella, vaikka kaupungin ennakkokäsitys päätettävään asiaan on hankittu ennen yhteisön päätöstä.

7. KONSERNIN SISÄISEN TOIMINTA

Taloushallinto ja ICT-palvelut

Konserniyhtiöt järjestävät taloushallintonsa ensisijaisesti Kuntien Hetapalvelut Oy:n ja ICT-palvelut Joki ICT Oy:n kautta, ellei muuhun ole erityisiä perusteita.

Hankinnat

Hankintoja suunniteltaessa tytäryhteisöjen tulee selvittää konsernin sisäisen hankintayhteistyön edellytykset sekä konsernin kannalta edullisin tapa hankinnan toteuttamiseen. Päätös hankintayhteistyöhön osallistumisesta tehdään erikseen tytäryhteisössä konsernijohdon ohjeistuksen mukaisesti, ellei ole perusteltua syytä poiketa siitä. Konsernin sisällä tehtävällä hankintayhteistyöllä voidaan saavuttaa konsernille toiminnallisia ja taloudellisia etuja.

Tytäryhteisön tulee kilpailuttaa hankintansa noudattaen julkisia hankintoja koskevaa lainsäädäntöä. Hankintojen toteuttamisessa tulee noudattaa soveltuvien osin kaupungin hankintaohjetta.

Rahoitus

Konserniyhteisöjen tulee hankkia konsernijohtajan näkemys lainanottoon/antolainaukseen ja sijoitustoimintaan liittyvissä kysymyksissä ottamalla yhteyttä kaupungin talousjohtajaan. Konsernin rahoitushuollossa hyödynnetään kaupungin hyvää luottokelpoisuutta ja pyritään saamaan volyymietuja toimimalla keskitetysti.

Kaupungilla on käytössä konsernitilijärjestelmä, jonka jäseneksi tytäryhteisöt voidaan liittää niiden hallitusten päätöksellä. Kaupungin puolelta päätöksen konsernitilin käytöstä, korosta ja limiitistä tekee talousjohtaja. Tytäryhteisöt voidaan velvoittaa sisäiseen lainaukseen, mikäli se on muuta rahoitus- tai sijoitusvaihtoehtoa edullisempaa ja on siten yhteisön edun mukaista. Kaupunki ja sen tytäryhteisöt voivat myös yhdessä toimia lainanotossa.

Takaukset

Kaupunki voi myöntää kaupunginvaltuuston päätöksellä omavelkaisia takauksia, täytetakauksia tai toissijaisia takauksia. Takauksista peritään takausprovisiota. Tytäryhteisö ei saa ilman kaupunginhallituksen suostumusta antaa takauksia tai muita vastaavia sitoumuksia.

Sijoituksista päättäminen

Konsernin sijoitustoiminnalla tarkoitetaan kassavarojen sijoittamista ja muuta sijoitustoimintaa. Kassavarojen sijoittamisella pyritään kassaylijäämän tuottavaan ja turvaavaan sijoittamiseen kuitenkin siten, että maksuvalmius on riittävä.

Kassavarojen sijoittamisessa konsernin ulkopuolisiin sijoituskohteisiin otetaan huomioon eri sijoitusinstrumentit, riskien tunnistaminen, arviointi ja suojautuminen sekä päätösvalta sijoitusten tekemisessä.

Kaupungin toimialaan liittyvällä sijoittamisella tarkoitetaan sijoituksia yhteisöihin, joiden tarkoituksena on tuottaa kunnallisia palveluja tai muutoin edistää kaupungin toimialaan kuuluvia tehtäviä. Sijoitusratkaisut tehdään lisäarvon perusteella tapauskohtaisesti.

Henkilöstöpolitiikka

Tytäryhteisöt pyrkivät noudattamaan toiminnassaan soveltuvien osien kaupungin henkilöstöpolitiikan periaatteita. Etenkin harkinnanvaraisten työsuhteen etujen myöntämisessä yhteisö pyrkii noudattamaan kaupungin käytäntöä. Tällaisia etuja ovat esimerkiksi harkinnanvaraiset palkkaedut ja harkinnanvarainen työvapaa sekä työntekijän oikeus henkilöstökoulutukseen, luontoisuorituksiin ja lisäeläke-etuihin.

Tytäryhteisöjen tulee järjestää eläkevakuutuksensa Kevassa, jollei tästä poikkeamiseen ole perusteltua syytä.

Henkilöstön hankinnassa tulee ottaa huomioon konsernin sisäiset henkilöstön siirtotarpeet.

Asiakirjahallinta

Tytäryhteisöjen asiakirjahallinta hoidetaan arkistolain mukaisesti.

Markkinointi

Tytäryhteisöjen markkinoinnissa tulee huomioida kaupungin yleiset markkinointilinjaukset/-toimenpiteet.

8. TIEDOTTAMINEN

Kuntalain 29 §:n mukaisesti kaupungin on tiedotettava kaupungin toiminnasta asukkaille, palvelujen käyttäjille, järjestöille ja muille yhteisöille. Kaupungin toiminta käsittää kaupungin ja kaupunkikonsernin osallistumisen yhteistoimintaan tai muun omistukseen, sopimukseen ja rahoittamiseen perustuvan toiminnan.

Tytäryhteisön on annettava tiedotusta varten kaupungin keskushallintoon tiedotuksesta vastaavan viranhaltijan ohjeiden mukaiset tiedot. Ennen tietojen antamista yhteisön on arvioitava, voidaanko tiedot antaa aiheuttamatta yhteisölle haittaa.

Hyvä hallinnointi edellyttää luotettavaa ja riittävää tiedottamista. Tytäryhteisön on myös omaaloitteisesti tiedotettava toiminnastaan ja taloudestaan. Yhteisön on informoitava kaupunkia ennen merkittävän asian julkiseksi tuloa. Yhteisön tiedottamisen on tuettava konsernin asettamia tavoitteita ja yhteisön hallituksen on huolehdittava, että tiedottaminen on lainmukaista ja riittävää.

Yhteisöjä koskevasta tiedotuksen tarkoituksenmukaisesta järjestämisestä vastaa yhteisön puolesta hallitus ja toimitusjohtaja sekä kaupungin puolella kaupunginhallitus ja kaupunginjohtaja. Tiedottamisessa ja tietojen antamisessa yhteisöjä koskevissa asioissa tulee huomioida kaupungin yleiset tiedotusperiaatteet sekä julkisuus- ja salassapitosäännökset.

9. KONSERNIVALVONTA, RISKIENHALLINTA JA TIETOJENSAANTIOIKEUS

Konserniraportointi

Konsernijohto seuraa tytäryhteisöjen toiminnan tuloksellisuutta. Merkittävimpien tytäryhteisöjen³ tulee antaa seurantaa varten konsernijohtolle raportit puolivuositain sille asetettujen tavoitteiden toteutumisesta, toiminnan ja talouden kehittymisestä sekä arvio niihin liittyvistä riskeistä. Tytäryhteisöillä tulee olla tätä varten riittävät talouden ja toiminnan seuranta- ja mittausjärjestelmät. Todennäköisesti realisoituvasta riskistä on raportoiva viipymättä konsernijohtolle.

Kaupunkikonserniin kuuluvan tytäryhteisöjen tilikauden tulee olla kalenterivuosi. Kaupunkikonserniin kuuluvan yhteisön kirjanpidossa ja tilinpäätöksessä tulee noudattaa soveltuvaa yhteisöoikeudellista lainsäädäntöä, kirjanpitolain mukaisia kirjanpito- ja tilinpäätössäännöksiä, kuntalain mukaisia konsernisäännöksiä sekä hyvää kirjanpitolapaa.

Tytäryhteisöjen tulee toimittaa kaupungille tiedot konsernitalinpäätöksen laatimista varten. Talousjohtaja antaa tarkemmat ohjeet konsernitalinpäätöksen laatimiseksi tarvittavista tiedoista, laadinta-aikataulusta, tiedonannon määräajoista ja mahdollisista tiedonantopohjista tilinpäätös- ja toimintakertomustietojen ilmoittamisessa.

Talousarvio ja tilinpäätös sekä tilintarkastuskertomus on toimitettava tiedoksi konsernijohtolle.

³ Ylivieskan Vuokra-asunnot Oy, Ylivieskan Teknologia kylä YTEK Oy, Ylivieskan Teollisuuskiinteistöt Oy ja Vieskan Teollisuustalo Oy.

Sisäinen valvonta

Tytäryhteisön on soveltuvin osin noudatettava kaupungin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämistä koskevia ohjeita. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestäminen kuuluu tytäryhteisön hallituksen ja toimitusjohtajan vastuulle.

Tilintarkastus

Tytäryhteisön tilintarkastajaksi valitaan kuntalain 122 §:n mukaan kaupungin tilintarkastusyhteisö, ellei tästä poikkeamiseen ole perusteltavaa tarkastuksen järjestämiseen liittyvää syytä. Asia tulee huomioida yhtiöjärjestyksessä. Konserniin kuuluvilla asunto-osakeyhtiöillä sallitaan toiminnan luonteen ja yhtiöiden pienen koon vuoksi myös muunlaiset tilintarkastusjärjestelyt.

Tarkastuslautakunta

Tarkastuslautakunnalla on oikeus pyytää tytäryhteisöltä tietoja valtuuston asettaminen tavoitteiden toteutumisen ja kaupunkikonsernin tuloksellisuuden arviointia varten. Tarkastuslautakunta voi kutsua tytäryhteisön toimielimen jäsenen tai palveluksessa olevan henkilön kuultavaksi lautakunnan kokoukseen. Tarkastuslautakunnan jäsen ei saa paljastaa haltuunsa saamaa salassa pidettävää tietoa sivulliselle.

Tarkastuslautakunnalla tiedonsaantioikeus on toimielimenä. Lautakunnan tietojensaantioikeutta käytetään lautakunnan tekemän kirjallisen päätöksen perusteella.

Luottamushenkilön tietojensaantioikeus

Kaupungin luottamushenkilöllä on oikeus saada kaupungin konsernijohtolta sen hallussa olevia tytäryhteisön toimintaa koskevia tietoja, jollei salassapitoa koskevista säännöksistä muuta johdu. Tietopyyntö toimitetaan kirjallisesti kaupungin hallintopalveluille.

Luottamushenkilö ei saa luovuttaa tietojensaantioikeuden nojalla saamiaan tietoja eteenpäin, koska tiedot on tarkoitettu vain hänelle henkilökohtaisesti luottamustehtävän hoitamista varten. Asiakirjoihin tulee merkitä, mikäli ne ovat salassa pidettäviä.

10. KAUPUNGIN TYTÄRYHTEISÖJEN HYVÄ HALLINTO- JA JOHTAMISTAPA

Noudatettavat toimintaperiaatteet

Konserniohjeen määräysten tavoitteena on varmistaa hyvän hallinto- ja johtamistavan toteutuminen kaupunkikonsernissa. Hyvän hallinto- ja johtamistapaperiaatteiden kautta on tarkoitus varmistaa, että tytäryhteisöissä toteutuvat terveet liikeperiaatteet, riittävä avoimuus, taloustietojen oikeellisuus, asianmukainen sisäinen valvonta ja riskienhallinta ja että kaupungin omistuksia hoidetaan tarkoituksenmukaisesti, luotettavasti ja tehokkaasti kaupunkikonsernin kokonaisuuturvaten.

Hyvää hallinto- ja johtamistapaa koskevat periaatteet ohjaavat myös yleisohjeena kaupunkia yhtiökokouksessa edustavia ja muita kaupungin puolesta omistajaohjausta käyttäviä.

Tytäryhteisön hallitus vastaa siitä, että yhteisössä noudatetaan hyvää liiketapaa ja lahjomanvastaisia periaatteita. Tytäryhteisöt eivät saa antaa tukea poliittiseen toimintaan.

Yhtiökokous

Yhtiökokoukset pidetään osakeyhtiölain ja yhtiöjärjestyksen edellyttämällä tavalla. Tarvittaessa pidetään ylimääräisiä yhtiökokouksia. Yhtiökokouksessa asioita käsiteltäessä on noudatettava mahdollisesti voimassa olevia osakassopimuksia.

Yhtiökokouksen ajankohdasta ja yhtiökokouksessa käsiteltävistä asioista on ilmoitettava kirjallisesti konsernijohdolle vähintään viikkoa ennen kokousajankohtaa. Yhtiökokouskutsun yhteydessä on toimitettava etukäteen tarpeellinen ja kattava kokousmateriaali asialistoinen.

Mikäli edellä mainittua aikataulua ei ole käytännön syistä johtuen mahdollista noudattaa, on poikkeavasta käytännöstä sovittava erikseen konsernijohtoon kanssa. Konsernijohto voi antaa tytäryhteisöille ohjeita yhtiökokousten rytmitykseen liittyen. Mikäli yhtiökokouskutsun lähettämisessä ei ole noudatettu edellä mainittuja ohjeita, voi omistajaohjaus edellyttää kokouksen ajankohdan siirtämistä.

Tytäryhteisön hallituksen puheenjohtajan sekä toimitusjohtajan on oltava läsnä yhtiökokouksessa. Hallituksen puheenjohtajan ja toimitusjohtajan läsnäolo yhtiökokouksessa on tarpeen osakkeenomistajien ja yhtiön toimielinten välisen vuorovaikutuksen sekä osakkeenomistajien kyselyoikeuden toteuttamiseksi. Osakkeenomistajat voivat kyselyoikeuttaan käyttämällä saada tarkempia tietoja seikoista, jotka saattavat vaikuttaa yhtiön tilinpäätöksen, taloudellisen aseman tai muun kokouksessa käsiteltävän asian arviointiin.

Allekirjoitetusta yhtiökokouspöytäkirjasta tulee lähettää jäljennös kaupungin kirjaamoon sekä yhtiökokousedustajalle.

Hallituksen kokoonpano, nimittäminen ja eroaminen

Kuntalain 47 §:n mukaan kunnan tytäryhteisön hallituksen kokoonpanossa on otettava huomioon yhteisön toimialan edellyttämä riittävä talouden ja liiketoiminnan asiantuntemus, riippumattomuus ja kyky arvioida yhteisön hyvää hallinto- ja johtamistapaa.

Hallinto- ja kuntalain esteellisyyttä koskevat säännökset on otettava edustajia valittaessa huomioon. Tytäryhteisöjen hallitukseen nimetään kaupunkikonsernin ulkopuolisia henkilöitä, mikäli se on kaupunkikonsernin kokonaisedun näkökulmasta perusteltua. Hallitusjäsenten nimeämisessä tulee ottaa huomioon tasa-arvolain vaatimukset.

Yhtiökokous valitsee hallituksen jäsenet. Hallitukselle valitaan varajäsenet, milloin yhtiöjärjestyksessä näin on määrätty. Hallituksen jäsenehdokkaalta on saatava tämän suostumus ennen nimittämistä tehtävään. Hallituksen jäsenten lukumäärän ja hallituksen kokoonpanon on mahdollistettava hallituksen tehtävien tehokas hoitaminen.

Tytäryhteisön hallituksella tulee kollektiivina olla toimialan tuntemuksen lisäksi riittävä liiketoiminnan ja talouden osaaminen sekä kyky ohjata toimitusjohtajaa yhteisölle asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi. Hallituksen tehtävien ja tehokkaan toiminnan kannalta on tärkeää, että hallitus koostuu jäsenistä, joilla on monipuolinen, toisiaan täydentävä kokemus ja osaaminen.

Hallituksen jäsen voi erota tehtävästä ennen toimikauden päättymistä ilmoittamalla siitä kirjallisesti hallitukselle ja sille toimielimelle, joka on edustajan tehtävään valinnut. Erottamisesta päättää se toimielin, joka on edustajan tehtävään valinnut.

Hallituksen jäsenten ja toimitusjohtajan kelpoisuus ja esteellisyys

Hallituksen jäseneksi tai toimitusjohtajaksi ei voida valita oikeushenkilöä, alaikäistä eikä henkilöä, jolle on määrätty edunvalvoja ja jonka toimikelpoisuutta on rajoitettu.

Hallituksen jäseneksi ei ole syytä valita henkilöä, jonka edut voivat joutua ristiriitaan yhtiön etujen kanssa. Hallituksen jäsen tai toimitusjohtaja ei saa osallistua hänen ja yhteisön välistä sopimusta koskevan asian käsittelyyn eikä yhteisön ja kolmannen osapuolen välistä sopimusta koskevan asian käsittelyyn, jos hänelle on odotettavissa siitä olennaista etua, joka saattaa olla ristiriidassa yhteisön edun kanssa.

Hallituksen tehtävät ja vastuut

Hallituksen tehtävät ja vastuut määräytyvät osakeyhtiölain ja yhtiöjärjestyksen mukaisesti. Hallitus huolehtii tytäryhteisön hallinnosta ja toiminnan asianmukaisesta järjestämisestä. Hallitus ohjaa ja valvoo yhteisön toimintaa ja toimitusjohtajaa, nimittää ja erottaa toimitusjohtajan, hyväksyy yhtiön tavoitteet ja riskienhallinnan periaatteet, varmistaa johtamisjärjestelmän toiminnan sekä vastaa yhteisön kirjanpidon ja varainhoidon valvonnasta.

Hallituksen tehtäviin kuuluu valvoa, että kaupunkikonserniin kuuluvassa yhtiöissä noudatetaan lakia ja asetuksia julkisista hankinnoista.

Hallitus ei saa tehdä päätöstä tai ryhtyä muuhun toimenpiteeseen, joka on omiaan tuottamaan osakkeenomistajalle tai muulle henkilölle epäoikeutettua etua yhteisön tai toisen osakkeenomistajan kustannuksella.

Hallituksen jäsenen vastuu perustuu velvollisuuteen edistää huolellisesti toimien yhteisön etua. Vastuu sisältää osakeyhtiölain, muiden lakien ja yhtiöjärjestyksen noudattamisen. Hallituksen jäsen saattaa joutua vastaamaan päätöksistään yhteisölle, yhteisön osakkeenomistajille tai kolmannelle henkilölle. Hallituksen jäsenten vastuu on pääsääntöisesti yhteisvastuullista.

Hallituksen puheenjohtajalla on korostunut vastuu valvontavelvollisuuden, asioiden valmistelun ja päätöksentekomenettelyn osalta. Hallituksen jäsenen vastuu on sekä siviili- että rikosoikeudellista. Hallituksen jäsenet ja toimitusjohtaja voivat joutua henkilökohtaiseen vastuuseen mm. salassapitosäännösten rikkomisesta sekä tahallisesta ja tuottamuksellisesta toiminnasta ja laiminlyönnistä

Tytäryhteisö ottaa vastuuvakuutuksen hallituksen jäsenille ja toimitusjohtajalle, mikäli se on riskeiltä suojautumisen kannalta perusteltua.

Hallituksen puheenjohtaja ja hänen tehtävänsä

Hallituksessa on oltava puheenjohtaja. Hallituksen puheenjohtaja

- vastaa siitä, että hallitus kokoontuu tarvittaessa tai jos hallituksen jäsen tai toimitusjohtaja sitä vaatii
- vastaa siitä, että kokoukset ovat asianmukaisesti valmisteltuja ja että kokousaineisto on hallitusten jäsenten käytettävissä kolme päivää ennen hallituksen kokousta
- johtaa hallituksen tehokasta työskentelyä ja toimii kokouksessa puheenjohtajana sekä huolehtii siitä, että kokouksesta pidetään pöytäkirjaa sekä allekirjoittaa pöytäkirjan
- vastaa siitä, että konserniohjeessa mainittu ennakkokäsitys hankitaan
- seuraa ja valvoo toimitusjohtajan toimia

Hallitustyöskentely ja päätöksenteko

Hallituksen kokouksista laaditaan pöytäkirja, jonka allekirjoittavat kokouksen puheenjohtaja ja vähintään yksi hallituksen siihen valitsema jäsen. Pöytäkirjat on numeroitava juoksevasti ja säilytettävä luotettavalla tavalla. Hallituksen jäsenellä ja toimitusjohtajalla on oikeus saada eriävä mielipiteensä merkityksi pöytäkirjaan.

Hallitus on päätösvaltainen, kun kokouksessa on läsnä yli puolet jäsenistä, ellei yhtiöjärjestyksessä edellytetä suurempaa määrää. Hallituksen päätökseksi tulee enemmistön mielipide, ellei yhtiöjärjestyksen tai osakassopimuksen perusteella edellytetä määräenemmistöä. Äänen mennessä tasan ratkaisee puheenjohtajan ääni.

Puhelin- ja sähköpostikokoukset rinnastetaan tavanomaisiin kokouksiin ja niistä on laadittava normaaliin tapaan pöytäkirja.

Toimitusjohtajalla on oikeus olla läsnä hallituksen kokouksissa ja käyttää niissä puhevaltaa.

Hallitus tai hallituksen jäsen ei saa noudattaa eikä panna täytäntöön sellaista yhtiökokouksen tai yhteisön muun toimielimen päätöstä, joka on osakeyhtiölain tai yhtiöjärjestyksen vastainen.

Hallituksen jäsenen tiedonsaanti

Yhtiön on annettava hallituksensa jäsenille riittävät ja tasapuoliset tiedot yhtiön toiminnasta. Hallituksen jäsenten tulee olla tietoisia saamaansa tietoon liittyvistä mahdollisista rajoitteista ja puutteista ja heidän tulee varmistaa, että he saavat oikeaa ja luotettavaa tietoa. Hallituksen yksittäisen jäsenen on osoitettava mahdolliset tiedonsaantipyynnönsä toimitusjohtajalle tai hallituksen puheenjohtajalle, jotka puolestaan huolehtivat siitä, että pyydetyt tiedot tulevat tarpeellisessa määrin koko hallituksen ja toimitusjohtajan tietoon.

Hallituksen jäsenen suoraan yhtiön organisaatiolle tai konsernin yksittäiselle toimihenkilölle osoittama pyyntö tulee toimittaa tiedoksi toimitusjohtajalle tai hallituksen puheenjohtajalle.

Toimitusjohtajan asema ja tehtävät sekä toimitusjohtajasopimus

Toimitusjohtajaa koskevat osakeyhtiölain säännökset. Hallitus valitsee ja voi erottaa toimitusjohtajan. Erottaminen tulee voimaan välittömästi, jollei hallitus päätä myöhemmästä ajankohdasta. Päätoimisen toimitusjohtajan palvelussuhteen keskeisistä ehtoista laaditaan yhteisön ja toimitusjohtajan välinen kirjallinen toimitusjohtajasopimus. Ennen näitä on hankittava konserni johdon kanta asiaan. Toimitusjohtajasopimuksen allekirjoittaa hallituksen puolesta hallituksen puheenjohtaja.

Toimitusjohtaja:

- hoitaa yhteisön juoksevaa hallintoa hallituksen antamien ohjeiden mukaisesti
- toteuttaa hallituksen hyväksymää strategiaa
- edustaa yhteisöä tehtäviinsä kuuluvissa asioissa
- huolehtii yhteisön kirjanpidon ja varainhoidon järjestämisestä lainmukaisella ja luotettavalla tavalla
- huolehtii siitä, että yhteisön kaupparekisteritiedot ovat ajan tasalla
- huolehtii siitä, että yhteisön osake- ja osaksluettelot ovat ajan tasalla
- valmistelee hallituksen kokoukset hallituksen puheenjohtajan ohjeiden mukaan ja toimittaa hallitukselle riittävän aineiston hyvissä ajoin etukäteen ennen hallituksen kokousta
- informoi hallituksen puheenjohtajaa tytäryhtiön päivittäistilanteesta

- yhtiön muun kuin hallituksen päätösvallassa olevan henkilöstön palvelussuhteeseen ottaminen

Toimitusjohtaja ei saa noudattaa sellaista hallituksen, yhtiökokouksen tai yhtiön muun elimen päätöstä, joka on osakeyhtiölain tai yhtiöjärjestyksen vastainen.

Toimitusjohtajan tulee ilmoittaa sivutoimensa hallituksen hyväksyttäväksi ja omat ja lähiomaisen omistukset muissa yhtiöissä ja muut seikat, mikäli niillä voi olla merkitystä tehtävien hoitamisen kannalta.

Toimitusjohtajan sijaisen suhteen noudatetaan toimitusjohtajaa koskevia määräyksiä.

Vaitiolovelvollisuus ja asiakirjajulkisuus

Hallituksen jäsen, toimitusjohtaja, konsernihallinnon tai muu kaupungin viranhaltija ei saa paljastaa ulkopuoliselle tytäryhteisön liikesalaisuuteen kuuluvaa asiaa. Tytäryhteisöä koskevaa tietoa ei saa käyttää tytäryhteisön tai kolmannen osapuolen hyödyksi tai vahingoksi.

Hallituksen jäsenen on säilytettävä saamiaan asiakirjoja huolellisesti ja niin, ettei ulkopuolisilla ole pääsyä liikesalaisuudeksi katsottavaan tietoon. Myös asiakirjoja tuhotessa hallituksen jäsen on toimittava niin, ettei ulkopuolisella ole pääsyä liikesalaisuudeksi katsottavaan tietoon.

Tytäryhteisön kaupungille toimittamat asiakirjat ovat julkisia viranomaisen julkisuudesta annetussa laissa säädetyllä tavalla.

Konsernihallinto

Kaupunginhallitus ja muu konsernijohto voivat antaa koko konsernia koskevia ohjeita. Ohjeet voivat koskea muun muassa:

- pääomien käyttöä ja rahoitusta
- riskienhallintaa
- omistajapoliittisia tavoitteista
- konserniraportointia
- henkilöstöpolitiikkaa
- julkisia hankintoja
- muuta seikkaa, jolla edistetään konsernin kokonaisuutta.

Konsernijohto antaa yksityiskohtaisempaa ohjausta ja yhteistyössä tytäryhteisöjen kanssa pyrkii tukemaan kannattavuuden ja tavoitteiden saavuttamista sekä kilpailukyvyyn parantamista.

Hallitusten jäsenten palkkiot

Yhtiökokous määrittää hallituksen jäsenten palkkiot, joiden tulee noudattaa kaupungin toimieli- missä maksettavien palkkioiden suuruusluokkaa. Palkkioita maksetaan sekä puheenjohtajalle että jäsenille. Hallituksen puheenjohtajalle ja jäsenelle voidaan maksaa yhtiökokouksen erikseen päättämää vuosipalkkiota, jos liiketoiminnan laatu ja laajuus sitä edellyttää.

Hallituksen jäsenet eivät voi olla osallisena tulospalkkio- tai muissa vastaavissa järjestelmissä. Tämä määräys ei koske mahdollista henkilöstön edustajaa yhtiön hallituksessa.

Matka- yms.kulujen korvaamisessa noudatetaan kaupungin vastaavia käytäntöjä.

Toimitusjohtajan ja yhtiön muun johdon palkitseminen

Tytäryhteisön hallituksen vastuulla on tulospalkkio- sekä muiden yhteisön sisäisten palkitsemisjärjestelmien kehittäminen. Tulospalkkio- ja muiden yhteisön sisäisten kannustinjärjestelmien käyttöönottamisessa ja palkkioiden maksamisessa on noudatettava konserniohjeen mukaista ennakkokäsitysmenettelyä. Yhteisön on toimintakertomuksessaan selostettava toimitusjohtajalle ja henkilöstölle maksettujen tulospalkkojen tai muiden palkkioiden määrä sekä palkitsemisen perusteet. Myös tulospalkkion maksamatta jättäminen on mainittava toimintakertomuksessa.

Toimitusjohtajan palkitsemisjärjestelmässä ei käytetä osake- tai osakeperusteista palkitsemista.

Palkkoja ja palkkioita koskevien tietojen ilmoittaminen

Tilinpäätöksessä on ilmoitettava erikseen toimitusjohtajalle ja hallitukselle maksettujen palkkojen ja palkkioiden yhteismäärä.

Tilintarkastus

Yhtiön on ilmoitettava toimintakertomuksessa tai sitä vastaavassa kertomuksessa tilintarkastajan palkkiot tilikaudelta.

Jos tilintarkastaja on esittänyt hallitukselle, toimitusjohtajalle tai muulle vastuuvolliselle huomautuksen seikoista, jota ei esitetä tilintarkastuskertomuksessa vaan tilintarkastuspöytäkirjassa, huomautukset on kirjattava hallituksen pöytäkirjaan ja toimitettava pöytäkirja tiedoksi kaupungin konsernijohtajalle.

Vieraanvaraisuus

Kaupunkikonsernin päätöksentekijöiltä edellytetään avoimuutta, tasapuolisuutta, puolueettomuutta ja riippumattomuutta.

Pääsääntönä on, että kaupunkikonsernin yhteisöt itse maksavat henkilöstön ja kaupunkikonsernin yhteisöjen hallintoon kuuluvien luottamushenkilöiden työhön tai virkaan liittyvät matkat. Yhteisön tarjoamissa tilaisuuksissa tavanomainen vieraanvaraisuus on hyväksyttävää. Vähäistä suuremman kestityksen vastaanottamista on syytä harkita huolellisesti.

Hyväksyttävän lahjan laatua tai arvoa on hankala erikseen määritellä. Arvio edellyttää aina tapauskohtaista harkintaa. Jos lahjan vastaanottaminen heikentää luottamusta ulkopuolisen silmin tai jos etu vaikuttaa tai sillä pyritään vaikuttamaan, ei lahjaa ole hyväksyttävää ottaa vastaan.